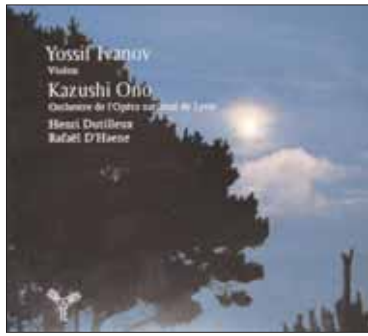

CD KLASSIEK

Violmuziek
Henri Dutilleux &
Rafael D'haene

In de jongere lichte violisten breekt Yossif Ivanov volop door naar een echte sterrenstatus. Op zijn achttiende zat hij al in de finale van de Koningin Elisabethwedstrijd. Behalve de publieksprijs sleepte hij toen zowaar de tweede prijs in de wacht. Sindsdien bouwt hij een fijne loopbaan uit als solist, terwijl hij aan het conservatorium in Brussel ook actief is als leerkracht. Kortom, dit is een kerel met toekomst.

In 2006 bracht Ivanov zijn eerste cd uit (met Sjostakovitsj en Bartok), waarmee hij — meteen raak — de prestigieuze *Diapason d'Or* won. Ivanov is ook niet te beroerd om 'modern' werk op het programma te plaatsen. Dat blijkt helemaal uit zijn nieuwe cd met een korte, grillige en enigszins toverachtige nocturne samen met het concerto *L'arbre des songes*, twee werken van Henri Dutilleux. Voorts speelt Ivanov ook nog een ander concerto voor viool en orkest van de Belgische componist Rafael D'haene. Met een prachtige Lady Tennant Stradivarius uit 1699, bespeeld door een topviolist, kan een componist zich geen betere uitvoering wensen. Luister maar eens naar het laatste

deeltje van Dutilleux' 'dromenboom'. Hoe knap vertolkt Ivanov niet de ingewikkelde virtuoze passages om dan weer feilloos te landen in een gedragen largo.

Het werk van onze landgenoot D'haene, die na een leertijd bij Dutilleux, veertig jaar lang leraar compositie was in Brussel, kenden we nauwelijks. D'haene blijkt een gulden middenweg te willen bewandelen tussen vernieuwing en traditie. Hij kiest voor vernieuwing voor zover die niet uitdraait op Babelse taalverwarring. En hij kiest voor traditie, voor zover ook in de muziek stielkennis en ervaring van tel zijn, maar beschouwt traditie zeker niet als vastroesten. Ook musici moeten dus durven voorbij de modes van het moment kijken en uit hun ivoren toren komen.

Het tweedelige concerto van D'haene is ragfijne en toch kloeke architectuur. Het is opgebouwd met krachtige proporties tussen de delen, vol stemmingswisselingen en klankkleuren ook, tegelijk evenwichtig en met verrassende toetsen. Het is nauwelijks in woorden te vatten, maar van een zalige klassieke schoonheid in al zijn eigentijdse moderniteit. En Yossif Ivanov speelt het allemaal met groot gezag en tegenwoordigheid, alsof het al altijd op het repertoire heeft gestaan. Zou het kunnen dat we hier een nieuwe Yasha Heifetz zien aankomen? (JC)

Henri Dutilleux, *Nocturne. L'arbre des songes, concerto pour violon et orchestre*, & Rafael D'haene, *Concerto pour violon et orchestre*, door Yossif Ivanov (viool) en het Orchestre de l'Opéra national de Lyon onder leiding van Kazushi Ono, Aparté Little Tribéca (distributie harmonia mundi), APO07, 22 euro.

CD KLASSIEK

Vioolvirtuozen
Pietro Locatelli

In 1733 werd in Amsterdam de invloedrijke muziekbundel van Pietro Locatelli (1695-1764) gedrukt. Locatelli was een virtuoos en componist en ook wie zijn naam niet kent, maar een beetje van klassieke muziek houdt, kan moeiteloos het allegro van het vioolconcerto nummer 1 in D groot neurien.

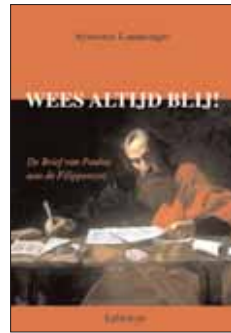
Deze musicus uit Bergamo was na een rondreis door Europa in 1729 neergestreken in Amsterdam, op zoek naar roem en eventueel een vaste betrekking. In Italië zat het immers vol goede vertolkers en dus kozen vele muzikanten in het

spoor van Händel voor Londen of Amsterdam. Dat waren plaatsen waar het muzikleven al bij al niet veel voorstelde en waar een goede solist zonder meer aan de bak kon komen. Amsterdam bleek een uitstekende keuze, omdat de vrijheid van drukpers in Nederlanden veel drukwerk meebracht en composities aldus wijd verspreid konden worden.

Elisabeth Wallfisch is uit het juiste vioolhout gesneden om deze schitterende werken van Locatelli te vertolken in samenspel met The Raglan Baroque Players. Schitterend zijn deze werken beslist, want Locatelli mag gerust de evenknie van een Corelli worden genoemd. Op de drie cd's in de box vinden we telkens vier korte concerten waarin de componist vaak de mogelijkheden van de viool test tot op de limiet. Waaruit we ook vandaag nog kunnen vatten welke knappe violist Locatelli zelf moet zijn geweest. (JC)

Pietro Antonio Locatelli, *L'arte del violino, opus 3*, door The Raglan Baroque Players onder leiding van Elisabeth Wallfisch (viool), 3 cd's, Hypérion, distributie Lavial, 25 euro.

BOEK BIJBEL

Filippenzen
Sylvester Lamberigts

Bijbelgeleerde Sylvester Lamberigts zoekt in de Schrift naar een antwoord op de schandalen die de Kerk tegenwoordig door elkaar schudden. Hij put inspiratie in de Brief van Paulus aan de Filippenzen.

In Filippi stichtte Paulus in de jaren vijftig van de eerste eeuw de eerste christelijke gemeenschap op Europese bodem. Aan de christenen in deze stad schrijft hij zijn wellicht laatste en misschien wel allerlaatste brief, en dat vanuit zijn gevangenschap in Rome. Lamberigts: „We mogen deze brief dus lezen als een soort 'testament' van de apostel, die op dit ogenblik in zijn leven alleen nog Christus Jezus belangrijk vindt. Al de rest heeft voor hem geen waarde meer.”

In korte hoofdstukjes doorleest Lamberigts de verschillende fragmenten van Paulus' tekst, stelt een aantal verwerkings- en gespreksvragen en eindigt telkens met een gebed.

Wat heeft deze oude tekst nu te maken met de huidige crisis in de Kerk? Lamberigts: „In deze penibele tijd, waarin de kerkgemeenschap met schande overladen

wordt en plaatsneemt in de beschuldigenbank, klinkt Paulus' oproep tot nederigheid verassend actueel. Het is niet zo erg als onze Kerk aanzien en invloed verliest, als zij haar best doet om de diepe vreugde in de Heer terug te vinden door te winnen aan nederigheid, eensgezindheid en evangelische dienstbaarheid. Dan kan uit deze pijnlijke crisis een heel nieuwe Kerk groeien, een gemeenschap van blijde mensen, in wie we het gelaat van Jezus Christus kunnen herkennen.” (EDS)

Sylvester Lamberigts, *Wees altijd blij. De Brief van Paulus aan de Filippenzen*, Halewijn, Antwerpen, 2011, 70 blz., ISBN 978 90 8528 183 2.

BOEK GESCHIEDENIS

Middeleeuwen
Frank Tang

Sinds de jaren 1980 is er een herleving van de belangstelling voor de middeleeuwen. Toch blijft het beeld van deze bijzonder lange periode in de geschiedenis —

duizend jaar tussen 500 en 1500 — bij velen zeer vaag en beperkt tot de 'riddertijd'.

In de reeks *In een notendop* pent middeleeuwenkenner Frank Tang een heel bevattelijk overzicht neer. Alle grote namen en feiten uit de lessen geschiedenis komen ter sprake: Clovis, de Karolingers, de kruistochten, de Bourgondiërs.

Tang laat niet na te wijzen op het beperkende van de het concept 'middeleeuwen', die eigenlijk slechts beperkt zijn tot de wederaren van de Latijnse christenheid. De middeleeuwen zijn ook als geen ander tijdperk onderhevig aan mythetvorming. Zeker in de negentiende eeuw werden historische elementen uit de periode 500 tot 1500 misbruikt voor ideologische doeleinden.

Een van die feiten die Tang onderuit haalt, is de beruchte slag van

Poitiers, waarbij Karel Martel in 732 'de islam een halt had toegevoerd'. Tang stelt zich op grond van zijn lectuur de vraag of de Arabieren er werkelijk naar verlangden het afgelegen Noord-West-Europa onder hun gezag te brengen. De slag bleek integendeel de gelegenheid voor de Franken om hun macht zuidwaarts uit te breiden. Het is maar hoe je het bekijkt. (EDS)

Frank Tang, *De Middeleeuwen (in een notendop)*, Bert Bakker, Amsterdam, 2011, 159 blz., 12,50 euro, ISBN 978 90 3513 560 4.

BOEK KERK

Toekomst van het christendom
Craig Borlase

De ondergang van het christendom is al vaker voorspeld, maar de professie kwam nog nooit uit. Vandaag telt onze planeet meer christenen dan ooit. De Brits-Amerikaanse auteur Craig Borlase schrijft heel origineel over de geschiedenis van het christendom vanuit de toekomst. Hij voegt aan zijn verhaal over het christendom nog eens 150 jaar toe en 'voorspelt' de gebeurtenissen van de volgende jaren.

Dat lijkt amusant, maar toch is het bloedige ernst, want Borlase baseert zich op historische studies. Goed is het te weten dat de auteur van evangelische huize is. Hij schreef in het verleden een biografie van William Seymour, de geestelijke vader van de pinksterbewe-

ging. Borlase denkt ook 'apocalyptischer' dan de gemiddelde katholiek. Er staan ons immers nog verschrikkelijke rampen te wachten: de olievoorraad zal sneller dan vermoed uitgeput zijn, er komt droogte in Afrika en de staat Israël wordt vernietigd in een vreselijke oorlog.

Maar het christendom blijft overeind. Toch verloopt het ook daar niet zonder slag of stoot. Borlase verwacht snel een schisma in de anglicaanse Kerk (dat is niets nieuws) en de ondergang van het evangelicalisme, omdat het theologisch te zwak staat. En wat sommigen vrezen, durft hij uit te spreken: binnen de vijftig jaar barst ook het katholicisme in twee stukken. De pausen zullen geen duimbreed toegeven op het moreel conservatisme dat ze de laatste vijftig jaar hebben gemunt. Homoseksualiteit en armoede worden hoe dan ook de twee hete hangijzers waarmee christenen te maken zullen krijgen.

Verrassend (en ook weer niet) is dat Borlase verwacht dat Chinezen de vaandeldragers worden van het traditionalistische katholicisme. In Amerika en Afrika komt het christendom volgens hem onder grote druk te staan. In de Verenigde Staten zullen de mormonen het heft in handen nemen. De eerste niet-Europese paus, voorspelt het boek, zal een Chinees zijn. Zijn voorspellingen eindigen toch min of meer positief. Na 150 jaar

zullen de verschillen tussen de onderscheiden confessies vervaagd zijn en hebben christenen de kernwaarden herontdekt.

Het wordt pas echt interessant wanneer de auteur zoekt naar de sterke kanten uit de geschiedenis. Borlase is nogal geneigd de sociale actie uit de negentiende en de twintigste eeuw te beschouwen als een van de hoogtepunten in de geschiedenis van de Kerk. Hij schrijft: „Kunnen we ons iets beters dromen dan deze periode waarin het geloof in God tot sociale omwentelingen leidde? Waarom spreekt dit zo aan? Door het scherpe contrast met onze huidige situatie. Veel christenen stikken van angst, maken zich zo klein mogelijk. De sociaal hervormers — en de martelaren van de eerste eeuwen — deden het tegendeel. Hun geloof kostte hen bloed en tranen. Wij kleden het in onze lommen.” (EDS)

Craig Borlase, *2159. Geschiedenis en toekomst van het christendom*, Altiora, Averbode, 2011, 268 blz., 21,50 euro, ISBN 978 90 317 3275 3.